

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XIII. De Restitutione Spoliatorum. D. 19. S. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

8. II. *In Clement. c. un. b. t.* decernit Pontifex: Causâ beneficiâ per appellatorem ad Sedem Apost. legitimè devolutâ, tam appellanti quàm appellato licet non solum petitorium, sed etiam possessorium intentare; & potest spoliatus ante conclusionem in causa, suspenso petitorio, solum possessorium prosequi, & que in spoliantis odium.

9. Pro fine observa ex *Engel b. t.* si duo litigent super possessione, v. g. venandi in eadem sylva, vel piscandi in fluvio, & utriusque partis rationes sint æquales, in summario à Judice formandum decretum: *Ut possidetis, ita possideatis*; Si vero tunc sit periculum armorum & cædium, poterit interea Judex possessionem sequestrare, & utrique adimere, usque dum alteruter in ordinario possessorio vel petitorio vicerit, vel inter eos fuerit facta transactio.

TITULUS XIII.

De Restitutione Spoliatorum.

1. Cùm plerùmque eveniat, ut legitimus possessor injuriâ adversarii possessione spoliatur, Legum Conditores tranquillitati Reip. consulentes, ne singulis permittatur sibi jus dicere, alienâque

possessions propriâ auctoritate invadere, spoliatis de celeri remedio seu Interdicto *Unde vi* providerunt, per quod spoliatus ante omnia restituitur, probatâ possessione & spoliatione; ut per varia capita h. t. decernitur, & spoliator, spoliatione per modum exceptionis propositâ, ab agendo repellitur, juxta dicta sup. *Tit. 10. Reg. 3.* specialia h. t. statuta sunt in Decret.

2. I. *In Decret. c. 2.* rescribit Pontifex: „ Quia non est verisimile, quòd spontè juri „ suo renuntiaverit, qui jam spoliatus re- „ nuntiat, ideo testes, quibus H. intendit „ probare, quòd violenter Ecclesiâ fuerit „ spoliatus, sunt admittendi; non verò „ testes alterius partis de renuntiatione „ spontaneè facta. C. 5. super illa quæ- „ stione, cum quis dicit, se de possessione „ violenter ejectum esse, & Adversarius „ dicit, eum non fuisse Canonicè institu- „ tum, respondet Pontifex, prius de vio- „ lenta ejectione, quàm de Canonica insti- „ tutione agi debere, quia prædo etiam est „ secundum vigorem juris restituendus; „ dummodo non sit notorius, aut rem spo- „ liatam per intervallum occupaverit, tunc „ enim spoliatus non potest per violen- „ tiam rem recuperare, sed per Inter- „ dictum: *Unde vi* coram Judice experiri „ debet; quamvis possit violentum spolia- „
torem

torem

torem vim vi repellendo statim seu intra
tempus Judicis arbitrio definiendum rur-
sum ejicere.

3. C. 6. „ Cùm quis dicit, se de possessio-
„ ne ejectum, vel Adversarium clam pos-
„ sessionem intrâsse, & Adversarius ei cri-
„ men objicit, illius objectio non debet ad-
„ mitti, vel executio principalis causæ
„ propter hoc retardari, quia criminaliter
„ adversus eum agere non potest, cùm
„ ipsum constet inimicum ejus existere.
Circa quod notant DD. si v. g. Titio ab-
sente alius clam occupet domum vel fun-
dum, & Titius reversus ab occupatore re-
pellitur, vel timet, se vi repellendum, tunc
prius Interdicto *Unde vi* Titius agere pos-
sit; item quòd spoliator possit spoliato ob-
jicere crimen, ob quod repellitur ab agen-
do, v. g. quòd sit excommunicatus, vel
quòd sit incapax possessionis, ut si repe-
tenti beneficium objiciatur, quòd non sit
Clericus, quia Clericatus est fundamen-
tum possidendi beneficium, &c. nam si tale
in continenti probetur, spoliatus non resti-
tuitur; secus est de objectione criminis
quod non privat potestate agendi; vel de-
fectûs, qui privat capacitâ possidendi.

4. C. 13. „ Cùm mulier G. postulare
„ separari à viro suo, eò quòd illi quarto
„ consanguinitatis gradu esset conjuncta,
„ idque

„ idque in continenti probare vellet, sed
 „ vir postulabat, prius eam sibi restitui,
 „ cum ab ipso propriâ temeritate discesse-
 „ rit. Re ad INNOC. III. delatâ respondit:
 „ Prius, faciendam esse restitutionem con-
 „ jugis quoad cohabitationem, sed quoad
 „ thorum seu commixtionem carnalem
 „ restitutio differenda, donec receptis pro-
 „ bationibus causa super valore matrimo-
 „ nii terminetur; quòd si mulier non ha-
 „ beat probationes in continenti paratas,
 „ sed dilationes expectat longiores, quia
 „ præsumitur contra eam, quæ sine iudicio
 „ Ecclesiæ suâ tantum temeritate recessit
 „ à viro, ad restitutionem plenariam Ec-
 „ clesiasticâ debet censurâ compelli, quam
 „ tamen ipsa thori negando consortium
 „ debet humiliter tolerare; nam si confan-
 „ guinitatis habet notitiam, non potest
 „ huiusmodi viro sine mortali carnaliter
 „ commisceri; quia, quidquid fit contra
 „ conscientiam, ædificat ad gehennam, de
 „ quo vide Nuc. Theol. Exam. 31. n. 1. §. Idem.

5. C. 18. „ Cum Jure Civili cautum sit,
 „ ut spoliatus contra spoliatorem tantum,
 „ non contra alium possessorem Interdicto
 „ recuperandæ possessionis agere possit;
 „ & ita sæpe contingat, ut spoliatus com-
 „ modo possessionis amisso, propter diffi-
 „ cultatem probationum juris proprietatis

„ amit-

„amittat effectum; hinc non obstante Ju-
 „ris Civilis rigore sancitur, ut si quis de
 „cætero rem talem scienter receperit, cum
 „spoliatori quasi succedat in vitium, con-
 „tra possessorem hujusmodi spoliato per
 „beneficium restitutionis succurratur.
 Quod dicitur non quidem Interdictum
Unde vi, utpote quod velut merè perso-
 nale datur tantum contra spoliantem
 ejusve heredem, si rem spoliatam actu
 habeat; sed *condictio ad rem ex Cap. cit.*
 seu actio à lege concessa ad recuperandam
 rei spoliatae possessionem à malæ fidei de-
 tentore probatâ spoliatione, estò non pro-
 batâ proprietate; quæ aliàs probanda ve-
 nit in rei vindicatione contra eum, qui
 bonâ fide rem possidet, ignorans eam esse
 violenter ereptam.

6. II. C. 2. in 6. h. t. rescribit Pontifex:
 „Canonicis non debere restitui decimas,
 „quas infra Parochiam Clerici B. se pos-
 „sedit, iisque à Clerico B. spoliatos af-
 „ferebant, nisi evidenter docuerint, quod
 „possessionem earum legitime affecui-
 „fuerint; præsumi enim injustam occu-
 „pationem, cum proveniant ex prædiis
 „alienæ Ecclesiæ; decimæ autem com-
 „muni jure ad eandem Ecclesiam perti-
 „neant. Ex quo DD. deducunt hanc Re-
 gulam: *Agens restitutorio judicio contra*

eum, qui jure communi juvatur, debet docere de Titulo possessionis acquisitæ. Hinc isti Canonici contra Parochum B. debebant ostendere Titulum compositionis, præscriptionis vel privilegii, &c. vi cujus acquisierint possessionem decimarum in aliena Parochia.

TITULUS XIV.

De Dolo & Contumacia.

DOLUS potest esse bonus vel malus. Bonus est solertia, quâ quis machinatur aliquid adversus hostes, ut fraudes vel injurias eorum excludat. Malus, de quo in præfenti, est omnis calliditas, fallacia vel machinatio ad circumvenendum, fallendum vel decipiendum alterum adhibita. *Calliditas* committitur tacendo vel dissimulando, quod de jure erat exprimendum, v. g. si venditor non detegat occultum vitium mercis, de quo in Nuc. Theol. Ex. 15. n. 4. §. 3. vel quis obtineat litteras posteriores à Papa non faciendo mentionem priorum, quod c. 2. h. t. & Tit. de Rescrip. vocatur malitia & dolus, quæ nulli patrocinari debent. *Fallacia* decipiendo mendaciis, ut si venditor falsò dicat, fundum nulli esse obnoxium obligationi vel servituti. *Machinatio* factis

five